Dyslexie in transitie

Ria Kleijnen & Yvonne Slenter

Het roer om!

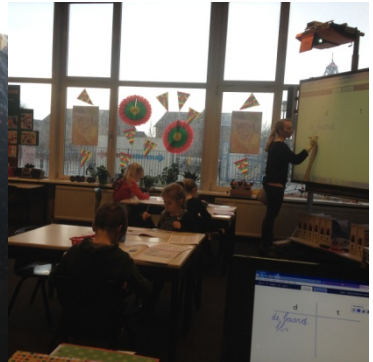

Miniconferentie, 14 april 2016

Waarom nu innoveren?

Wet passend Onderwijs

Jeugdwet

In tijden van transitie/transformatie is het goed innoveren, omdat iedereen zoekende is, kun je maar beter samenwerken

Doelstellingen van deze workshop

- Preventief behandelen in het onderwijs
- Preventief behandelen in de zorg
- Voordelen van en voorwaarden voor deze aanpak
- Wat vraagt dit van IB’ers/specialisten in school?

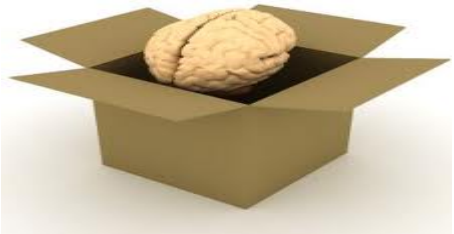

Omdenken

-
-
- http://omdenken.nl/wat-is-omdenken/
-
-

Onderwijszorgketen

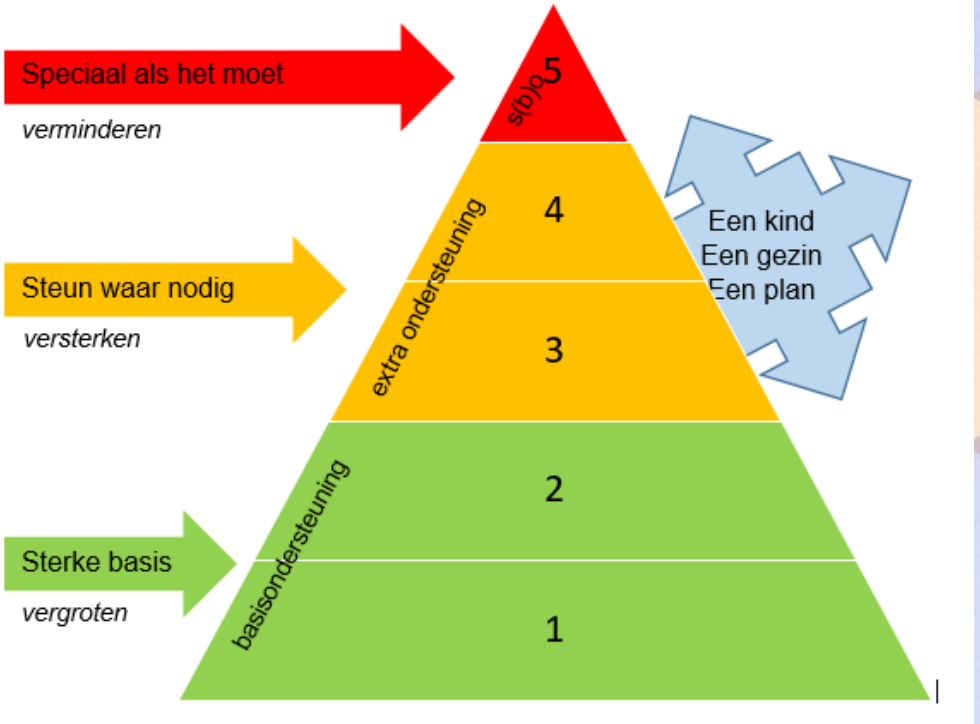

Bron: Niveaus van zorg van schoolbestuur Kindante

Deel van onderwijszorgketen: niveau 4

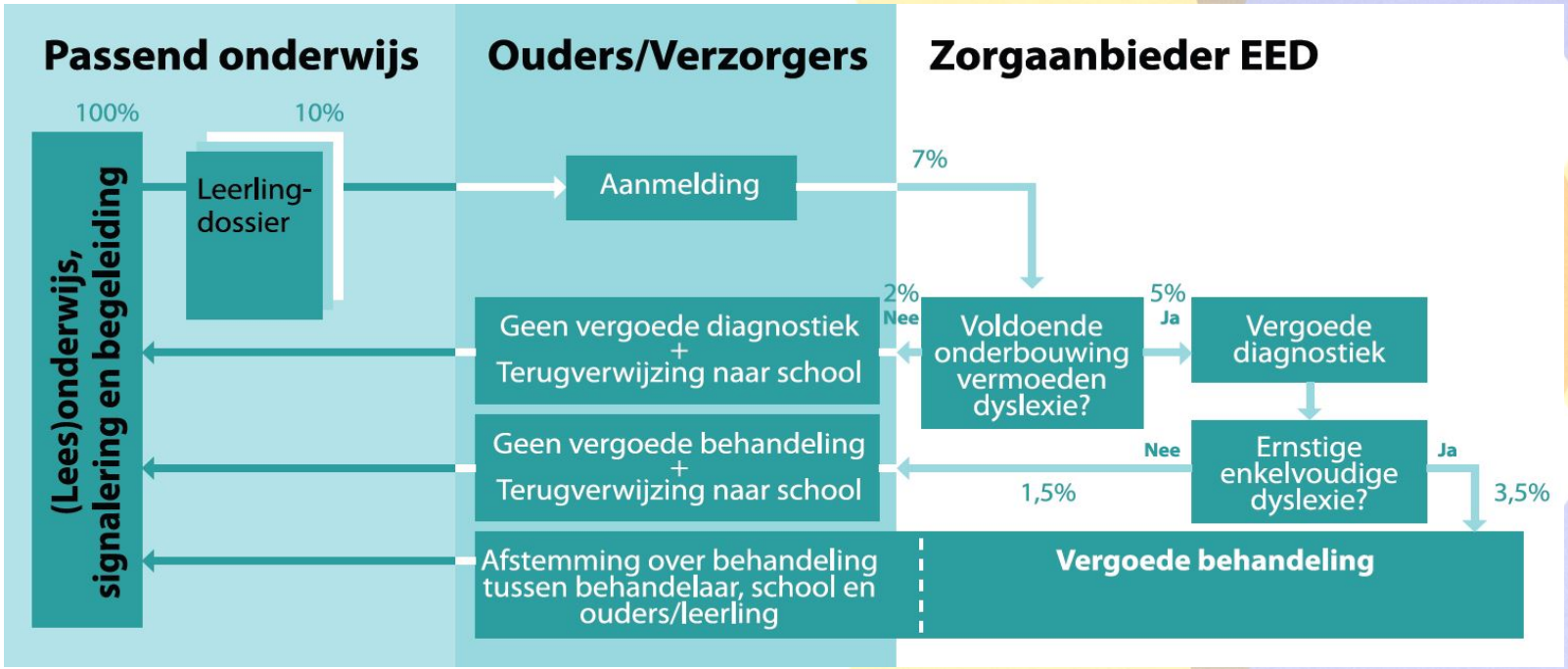

Nadelen huidige praktijk (by-pass)

Kwalitatief / inhoudelijk

Paard achter wagen: curatief i.p.v. preventief

Kind veel faalervaringen die te voorkomen zijn door eerder te beginnen

Samenwerking tussen zorg-/onderwijsprofessionals onvoldoende

Nadelen huidige praktijk (kwantitatief)

Bronnen overschrijding:

- Teveel kinderen aangemeld door onderwijs
- Aanmeldingen te gemakkelijk ontvankelijk/ruimhartige behandelindicatie
- Leerlingen worden te lang doorbehandeld
- Ouders melden direct aan en zetten de school onder druk *(Struiksma, 2014)*

Bron: Struiksma, 2014.

Herkennen jullie dit?

Project zoekt oplossing voor knelpunten

Preventief behandelen in onderwijs

Selectiecriterium: 2 x E en gerede kans doorverwezen te worden naar vergoede zorg

Interventie: 2 x 12 weken (zorgniveau 3): ondersteuning door zorg in onderwijs

Preventief behandelen in zorg (proefbehandelen)

Selectiecriterium: diagnose ingezet maar bij twijfel aan hardnekkigheid 'on hold' gezet

Interventie: 10 weken proefbehandeling in nauwe samenwerking met onderwijs, waarna diagnosestelling wordt voortgezet en afgerond

Opzet project (design op micro-niveau)

Deelproject 1: Preventief) behandelen in onderwijs (N=10): 2 x 12 weken extra begeleiding

Conditie 1a: innovatief traject onderwijs (N=5)
Vraagstelling: welke innoverende aanpak(ken) maken dyslexiezorg efficiënter, beter en goedkoper?
Werkzaamheden: ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van preventief behandeltraject (onderwijs, zorg en ouders).

Conditie 1b: schaduwtraject onderwijs (N=5)
Vraagstelling: Hoe verlopen 'reguliere' begeleidings - trajecten dyslexiezorg aan de onderwijskant?
Werkzaamheden: beschrijven van de status quo in onderwijs en wijze van samenwerking onderwijs/zorg/ouders.

Deelproject 2: (Preventief) behandelen in zorg (N=10): 10 weken preventieve behandeling in zorg

Conditie 2a: Innovatief traject in zorg (N=5)

Vraagstelling: maakt deze innoverende aanpak dyslexiezorg efficiënter, beter en goedkoper?
Werkzaamheden: ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van preventieve behandeling tijdens diagnosefase (zorg, onderwijs en ouders)

Conditie 2b: schaduwtraject zorg (N=5)

Vraagstelling: Hoe verlopen 'reguliere' (by-pass) trajecten dyslexiezorg aan de zorgkant?
Werkzaamheden: beschrijven van de status quo in de zorg en wijze van samenwerking met het onderwijs en ouders.

Geïntegreerd behandelplan (algemeen)

Doelstellingen	Cliënt	Behandelaar	Ouders	School
Attitude en beleving (psycho-educatie)	Verlichten last van lees- en spellingproblemen, zelfbeeld enz.	Authentieke interesse, passende pedagogische aanpak gericht om het opdoen van succeservaringen.	Warme ondersteuning, begrip en geduld; gericht op opdoen succeservaringen.	Pedagogisch klimaat; empathische leerkracht gericht op het opdoen van succeservaringen.
Optimaliseren en compenseren van functioneel technisch lezen	Bewustwording, eigen doelen stellen voor lezen (samen met behandelaar en leerkracht)	Behandelmethodieken, en principes, aanleren en integreren van passende kennis: • declaratief • procedureel • metacognitief (effectieve feedback)	Ondersteuning bij lezen in leesboek Oefenen in afstemming met school en zorg.	Zorgniveau 1 Zorgniveau 2 Zorgniveau 3 Per niveau beschrijven!
Optimaliseren en compenseren van functioneel spellen	Bewustwording, eigen doelen stellen voor spellen (samen met behandelaar en leerkracht)	Behandelmethodieken, en principes, aanleren en integreren van passende kennis: • declaratief • procedureel • metacognitief	Ondersteuning bij spellen: oefenen in afstemming met school en zorg. Aandacht voor functionele taakjes.	Zorgniveau 1 Zorgniveau 2 Zorgniveau 3 Per niveau beschrijven!

Tutordiploma Bouw!

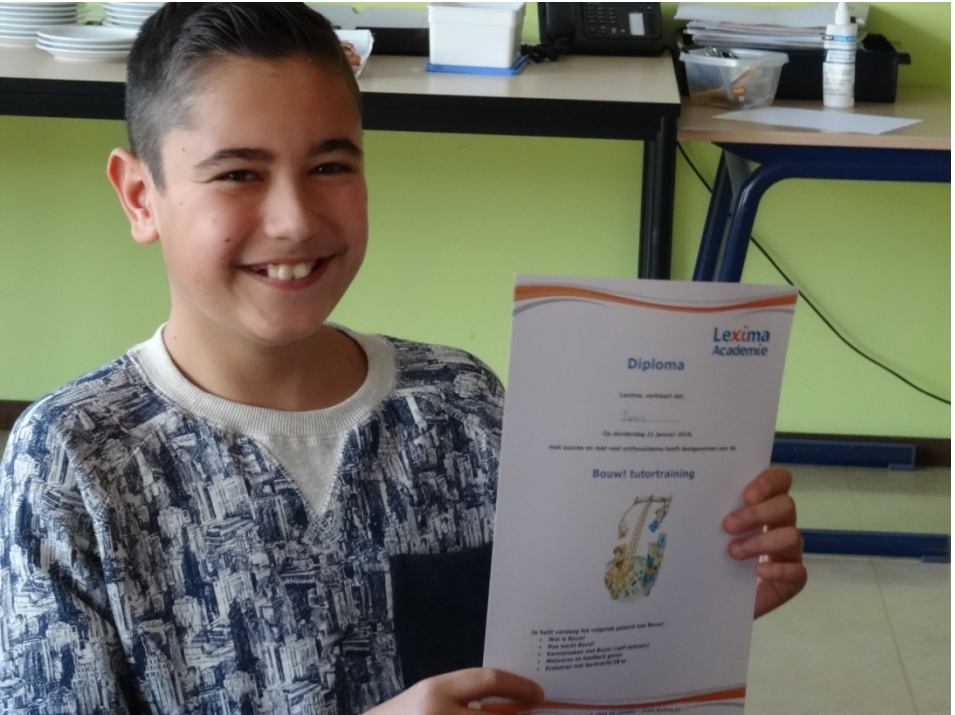

Gezamenlijke deskundigheidsbevordering professionals uit onderwijs en zorg!

Preventief behandelen in onderwijs (1a)

Selectiecriterium: 2 x E en gerede kans doorverwezen te worden naar vergoede zorg

N	Vermoeden EED terecht?	Vermoeden van dyslexie?	Behandeling in de zorg?
1	nee	Ja (incl. soc. em.)	nee
2	Uitgesteld (hardnekkigheid?)		?
3	nee	Nee?	SBO-verwijzing
4	ja		ja
5	nee	nee	nee

Beter afgestemde interventies, terugdringing van 60 tot 80 %

Kosten van dit traject (preventief behandelen in onderwijs (half jaar)): € 3500,-- (onder voorbehoud)

Kosten traditioneel EED-zorgtraject: +/- € 7500,--.

1 (mogelijk 2) leerlingen diagnostiek buiten EED (andere bekostiging)

Preventief behandelen in dyslexiezorg (2a)

Selectiecriterium: diagnosestelling ‘on hold’ (twijfel aan hardnekkigheid)

N	Vermoeden EED terecht?	Vermoeden van dyslexie?	Behandeling in de zorg?
1	No show (geen ID)		
2	nee	ja	nee
3	nee	ja	nee
4	ja		ja
5	ja		ja

Beter afgestemde interventies, terugdringing van 50 %

Kosten van dit traject (proefbehandeling (10 x): € 1850,-- (onder voorbehoud; onderdeel van diagnostiek)

(Kosten traditioneel EED-zorgtraject : +/- € 7500,--)

2 leerlingen diagnostiek buiten EED (andere bekostiging)

Wat is er nodig voor deze trajecten?

Wat is er nodig om traject 1a te implementeren op jouw school vanuit de rol van IB’er/specialist?

Overleg in tweetallen

Deelproject 3: Strategische en regionale monitoring dyslexiezorg

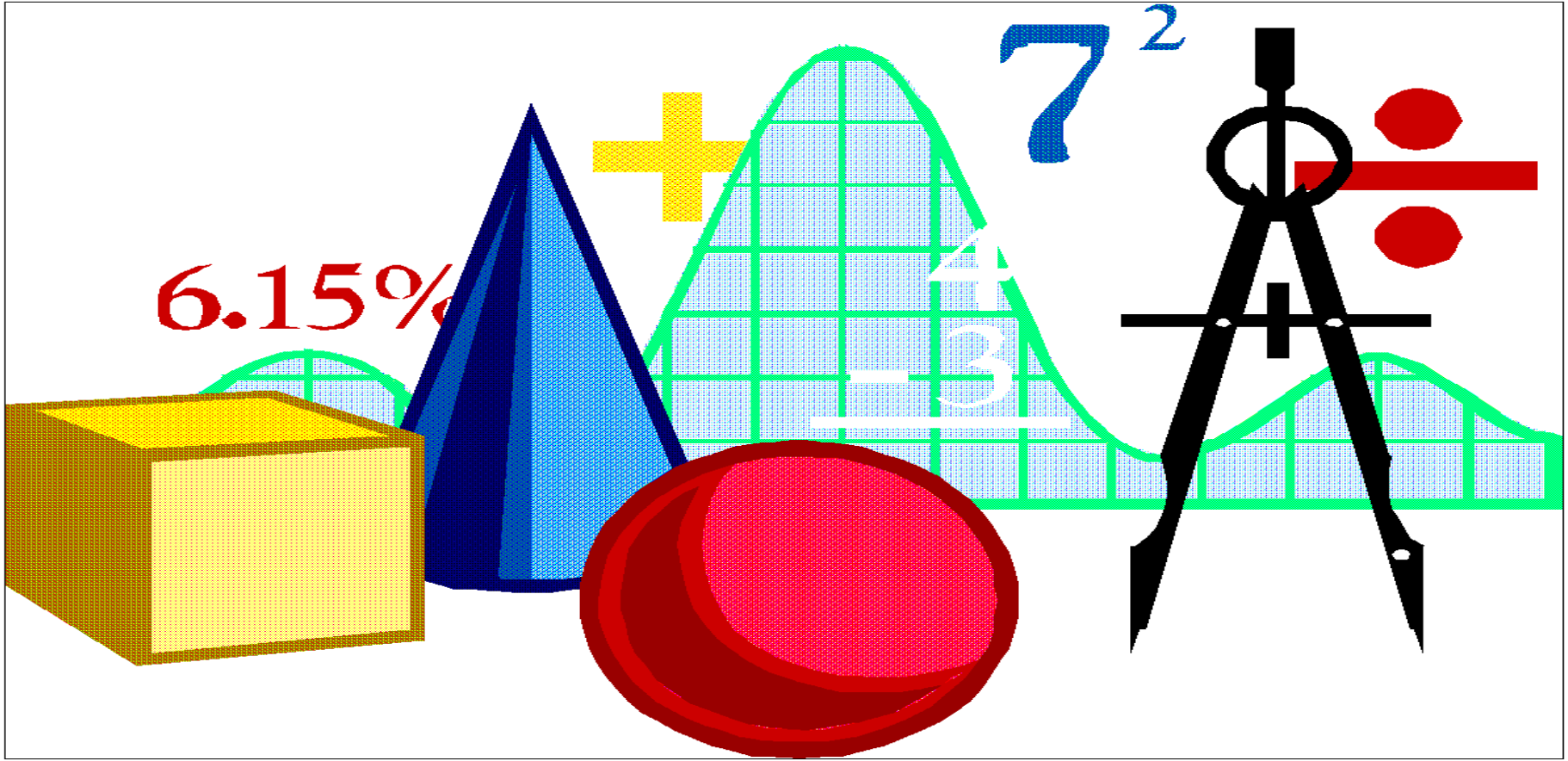

Dataverzameling en benchmark

Op regionaal niveau

- **Onderwijs (SWV – schoolbesturen)**
- **Gemeente / zorgaanbieders**

Nieuw beleid: datagestuurd vormgeven, uitvoeren en borgen

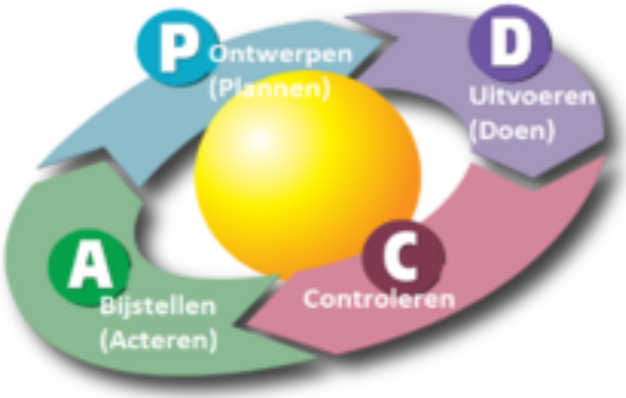

Kwalitatief rendement van ketensamenwerking

Natuurlijke kruisbestuiving gespecialiseerde expertkennis uit onderwijs en zorg
Werkvloer centraal (interventies worden dáár ontwikkeld, uitgevoerd en cyclisch gevolgd)
Transfer naar andere kinderen/cliënten en andere professionals in onderwijs en zorg
Werkwijze sluit aan bij ondersteuningsstructuur/specialismen van scholen
Werkwijze sluit aan bij behoefte zorgspecialisten van zorgaanbieders !?!?
Werkmodellen niet alleen dyslexie: ook voor andere leer- en gedragstrajecten
Passende oplossingen voor comorbiditeit (vb: dyslexie & dyscalculie / of ADHD)
Workload van professionals geringer (op termijn) / meer voldoening
En bovenal
Practice based evidence & evidence based practice

QUESTIONS

Meer informatie

Stuur een email naar: riakleijnen@ziggo.nl

E-Magazine - E-nieuwsbrief- Edutalks

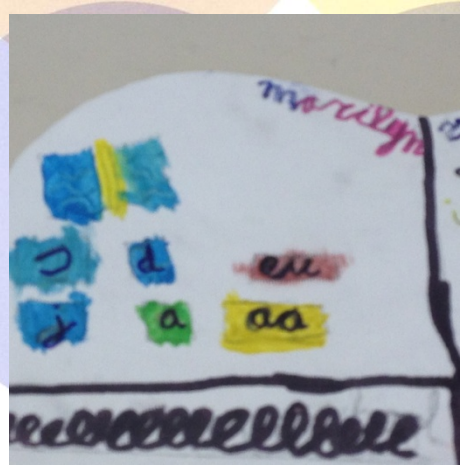

Overige dia's

- Geïntegreerd handelingsplan in de praktijk (zie verderop)
- Wat is er nodig voor dit soort trajecten?

Geïntegreerd behandelplan: attitude en beleving

Meisje, 7 jaar groep 4 (1ste half jaar) in combi-klas 3/4; leerkracht: ++ , logopedie: ++; ouders: ++

	Cliënt	Behandelaar	Ouders	School
	Leren omgaan met lees- en spellingproblemen en leren geloven in zichzelf. 	Zorgen voor succeservaringen en positieve, gevarieerde feedback waardoor haar zelfvertrouwen vergroot wordt. Oplossingsgericht: • wondervraag • inzet van schalen • zoeken naar uitzonderingen	Bevorderen van welbevinden door duidelijk te laten merken dat zij trots zijn op D. Complementeren voor de inzet en het doorzettingsvermo-gen van D.	D. betrekken bij wat zij nodig heeft. Veel positieve feedback. Zorgen voor succeservaring en op alle gebieden.

Geïntegreerd behandelplan: lezen

Cliënt	Behandelaar	Ouders	School
Verbeteren accuratesse en daarna snelheid vergroten. Nóg meer plezier in lezen krijgen.	Interventies laten aansluiten bij instructie in klas. Stimuleren lezen van boeken. *Gezamenlijk is besloten, dat behandelaar vooral aandacht besteed aan spellen, omdat in leesinstructie en leesoefening voldoende is voorzien.*	Functioneel lezen (bv. melkpak)→ complimenteren; Oefenen thuis: Bouw! 2x per week (Ouders: tutertraining Bouw!)	**Zorgniveau 1** Goede instructie en oefening en goede relatie met leerkracht. (dagelijks) **Zorgniveau 2** Extra leertijd en verlengde leesinstructie (4 x per week 15 min) **Zorgniveau 3** Bouw!: 2 x per week met Leerlingtutor (gr 7) (tutortraining Bouw!)
			Logopedie: Taal in Blokjes en leeskilometers! (Iedere week 1 leesboekje op niveau)

Geïntegreerd behandelplan: spellen

	Cliënt	Behandelaar	Ouders	School
	Toepassen van geleerde regels en categorieën en verbeteren van verbindingen tussen letters enz. 	Interventies laten aansluiten bij instructie in klas. • Declaratieve kennis • Procedurele kennis • Metacognitieve kennis (Methodiek: Geregeld!) Stimuleren van spontaan schrijven: integreren en generaliseren. (1x per week: 1 uur: 20 minuten in de klas (spellingles), 40 minuten individueel).	Functioneel schrijven (bv. boodschappen-lijstje, gedicht)→ complimenteren; Oefenen met: aan elkaar schrijven!	**Zorgniveau 1** Goede instructie en oefening en goede relatie met leerkracht. Methode STAAL (dagelijks) **Zorgniveau 2** Extra oefentijd met spellingprogramma STAAL op computer (2 x per week 15 min) **Zorgniveau 3: -** (zie behandelaar)

Wat is er nodig voor deze trajecten?

Out of the box durven denken en handelen

Onderwijs dat open staat voor samenwerking met de zorg

Zorgprofessionals die óók verstand hebben van onderwijs